

29.10.2018

Asia/13

§ 675

Lausunto Helsingin pelastuskoulun lakkauttamista koskevasta sisäministeriön suunnitelmasta

HEL 2018-010446 T 09 05 01

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sisäministeriölle Helsingin kaupungin pelastuskoulua koskevien sisäministeriön päätösten 31.1.1991 (Dnro 322/719/91) ja 30.3.1993 (Dnro 33/711/92) mahdollista kumoamista koskevasta lausuntopyynnöstä seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin pelastuskoulun toiminnan jatkuminen on välttämättömyyttä pääkaupunkiseudun ensihoidon ja pelastustoiminnan resurssien turvaamiseksi. Suunnitellusta päätöksestä peruuttaa pelastuskoulun toimiluvat tulee luopua.

Peruuttamissuunnitelma vaarantaa toimivan ensihoitotuotannon ja Helsingin pelastuslaitoksen strategisen suorituskyvyn säilymisen. Helsingin kaupunki viittaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) kielteiseen kantaan. HUS pitää pelastajakoulutuksen jatkamista Helsingissä välttämättömänä.

Helsingin kaupunki katsoo, että pelastajakoulutuksen järjestäminen Helsingissä, tai sen siirto kokonaisuutena valtion Pelastusopistolle, on ratkaistava yhdessä pelastustoimen koulutusta koskevan kokonaisuudistuksen kanssa ja tällöin on otettava huomioon Helsingin ja Uudenmaan pelastuslaitosten koulutustarpeet.

Perustelut

Ensihoitokelpoisen ammattihenkilöstön saatavuus

Helsingin kaupungin pelastuskoulun erityispiirre on sen vahva kytkentä ensihoitopalvelun tuotantostategiaan. Pelastuskoulun ensihoidon opetusjakso toteutetaan yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa. Opetusjakso on 7,5 opintopistettä Pelastusopiston vastaavaa jaksoa laajempi. Opiskelijat perehtyvät pääkaupungin ensihoitojärjestelmään ja suorittavat ohjatun harjoittelun laitoksen ensihoitoyksikössä sekä pakolliset työssäoppimisjaksot.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto antaa pelastajalle terveydenhuoltoalan ammattihenkilön pätevyyden ensihoitopalveluun. Tämä mahdollistaa kahden pelastajan toimimisen työparina perustason ensihoitoyksikössä (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011 8 §). Helsingin pelastuslaitoksella kaikki palomiehet suoritta-

vat työn ohessa ensihoitoon erikoistuneen lähihoitajan ammattitutkin-
non ja saavat näin terveydenhuoltoasetuksen mukaisen kelpoisuuden
ensihoidotehtäviin.

Pelastuskoulun lakkauttaminen katkaisisi pelastajakoulutuksen kytken-
nän terveydenhuollon ammattitutkintoon.

Metropolia Ammattikorkeakoulussa suoritettavat pelastuskoulun ensihoito-
opinnot ovat nopea väylä ensihoitoon erikoistuneeksi lähihoitajaksi ja
valmis kanava kouluttaa palomiestä hoitotasolle kelpaavia terveyden-
huollon ammattihenkilöitä (ensihoidaja-AMK). Pelastuskoulun Metropolia
Ammattikorkeakoulussa suoritettavat opintopisteet ovat suoraan hyväk-
siluettavissa hoitotason AMK-ensihoidajatutkinnossa. Koulutusyhteistyö
mahdollistaa metropolialueen erityispiirteiden huomioimisen ja alueella
tapahtuvan työelämäharjoittelun. Metropolia Ammattikorkeakoulun en-
sihoidon koulutus on maamme kärkitasoa ja Metropolia Ammattikor-
keakoulu puoltaa pelastuskoulun säilyttämistä.

Pelastusopisto ei nykyisellä toimintatavallaan kykene tarjoamaan pe-
lastuskouluun verrattavaa ensihoito-opetusta. Helsingin pelastuslaitok-
sen toiminnan kannalta on erityisen tärkeää, että pelastajakoulutuk-
seen sisältyvän ensihoidokoulutuksen hyväksiluettavuus säilyy myös
jatkossa. Muutoin on uhkana, että terveydenhuoltoasetuksen mukaisen
kelpoisuuden hankkiminen uusille pelastajille vaikeutuu ja nostaa kus-
tannuksia.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanta

HUS:n mukaan Helsingin pelastuskoulun tutkintokoulutuksen lakkautta-
minen aiheuttaisi todennäköisesti merkittävän pelastushenkilöstön työ-
voimapulan alueelle. Tämä heijastuisi välittömästi myös ensihoitoon.
HUS:lla on yhteistoimintasopimus kaikkien alueensa pelastuslaitosten
kanssa ensihoidopalvelun ja ensivastetoiminnan tuotannosta. On varsin
epätodennäköistä, että riittävästi Etelä-Suomessa asuvia hakeutuisi
Kuopioon koulutukseen tai että muualla asuvat muuttaisivat koulutuk-
sen jälkeen pääkaupunkiseudulle, missä elinkustannukset ovat suuret.

Ensihoito ja pelastustoimi ovat yhteiskunnan ympärivuorokauden toimi-
via kriittisiä peruspalveluja, joiden toiminta ei saa häiriytyä työvoimapu-
lan vuoksi. Pääkaupunkiseudulla on päivittäistehtävien määrä erittäin
suuri ja erityistilanteita esiintyy usein. Pelastajakoulutuksen tuoma pä-
tevyys toimia ensihoidotehtävissä on merkittävä etu työvoiman josta-
van käytön kannalta ja sitä hyödynnetään päivittäin ruuhkatilanteiden
hallinnassa ja se on oleellinen osa erityistilannevalmiutta. Mahdollisen
maakunta- ja SOTE -uudistuksen yhteydessä ensihoidon ja pelastustoi-
men yhteistyö tiivistyy entisestään. HUS -alueen 180 000 vuosittaisen
ensihoidotehtävän hallinnassa oleellinen rooli on potilasohjauksella.

Muulla Suomessa ambulanssipotilaita vastaanottavia päivystyksiä voi olla vain yksi, kun pelkästään Helsingissä niitä on kahdeksan. Kuopion koulutus ei valmenna vaativan potilasohjauksen toteuttamiseen.

Uhkat Helsingin turvallisuudelle

Kiireellisten ensihoitopalvelujen tuottaminen on keskeinen osa pelastuslaitoksen strategista suorituskykyä. Pelastuslaitoksen kaikki noin 400 ensihoitoon koulutettua palomiestä ovat joustavasti käytettävissä sekä pelastustoimintaan että ensihoitoon niin arkipäivän tilanteissa kuin massiivisia resursseja vaativissa suuronnettomuuksissa.

Pelastustoimintaan on varattu palomiesresursseja noin 270 henkilötyövuotta (htv) ja ensihoitopalveluun noin 130 htv. Pelastustoiminnan valmiudessa 24/7 olevat noin 40 palomiestä ovat jatkuvasti kykeneviä paikkaamaan ensihoitopalvelun päivittäiset ruuhkatilanteet. Suuronnettomuustilanteissa kaikki vapaavuorolla olevat, noin 320 palomiestä, ovat tarpeen mukaan käytettävissä joko pelastustoiminnan tai ensihoidon tehtäviin. Lisäksi pelastusyksiköihin sijoitetut hoitotason palomiehet tuovat Helsingin ensihoidon ensivasteeseen ja reservivalmiuteen sellaisen terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäresurssin, jota mikään muu organisaatio ei kykene tarjoamaan.

Pelastuskoulun lakkauttaminen ja sen seurauksena Helsingin ensihoidon koulutuskytkennän katkeaminen aiheuttaa pidemmällä aikavälillä uhkan ensihoitopalvelun eriytymiseen pois pelastuslaitoksen tuotantovastuulta. Mikäli näin kävisi, alentuisi pelastuslaitoksen henkilövahvuus noin 130 htv ja samalla katoaisi Helsingin kaupungin tarpeisiin luotu ainutlaatuisen joustava ja moniosaava sekä ensihoitopalveluun että pelastustoimintaan käytettävissä oleva resurssi. Pelastustoimintaan jäivät noin 270 htv palomiesresursseja eivät turvaisi enää ensihoitopalvelun päivittäisiä tai suurten onnettomuuksien resurssitarpeita. Tämä olisi Helsingin turvallisuuden kannalta erittäin haitallista. Lisäksi tämä laskisi turvallisuuspalveluiden kokonaistuottavuutta, koska sekä pelastustoiminnan että ensihoitopalvelun tuottajien olisi erikseen varauduttava merkittäviin resurssien kasvatustarpeisiin suuronnettomuustilanteiden ja poikkeusolojen varalta.

Uhkat palomiesten saatavuudelle

Pelastuskoulun kouluttamat pelastajat ovat ensiarvoisen tärkeitä Helsingin pelastuslaitoksen henkilöstön saatavuudelle. Pelastusopiston kapasiteetti ei nykyisellään riitä korvaamaan pelastuskoulun lakkauttamisesta aiheutuvaa uusien pelastajien vajetta.

Pelastusopistosta valmistui 1.1.2016 - 25.5.2018 yhteensä 175 opiskelijaa, joista vain yhdeksällä oli kotipaikka pääkaupunkiseudulla. Henki-

löstön saatavuus pääkaupunkiseudulla on vaarassa, mikäli pelastajakoulutus keskitetään kokonaan valtion pelastusopistolle. Kuopiossa koulutetut henkilöt eivät välttämättä ole valmiita muuttamaan Etelä-Suomeen töihin, mikäli heillä ei ole alueella sosiaalista verkostoa ja koska elinkustannukset ovat korkeammat kuin muualla maassa (vrt. Hätäkeskuksen resurssiongelmista Yle.fi 12.10.2018).

Pelastuskoulun pelastajaoppilaat ovat tällä hetkellä merkittävä resurssi palomiesten kesälomien sijaisuuksissa. Koulun oppilaat perehtyvät jo opintojensa aikana Helsingin pelastuslaitokseen ja sen toimintamalleihin. Lisäksi opintoihin liittyvä Pelastusopistoa laajempi ensihoitokoulu antaa opiskelijoille valmiudet toimia ensihoitotehtävissä.

Mikäli pelastuskoulun toimiluvat peruutetaan, tulee tarvittavien 30 kesä-sijaisen rekrytoiminen yksinomaan Helsinkiin Pelastusopiston noin 180 nykyisestä opiskelijasta olemaan erittäin haasteellista. Lisäksi Pelastusopiston opiskelijoiden käytettävyys ensihoitotehtävissä on pelastuskoulun oppilaita heikompaa ja heidän perehdyttämisenä tulee vie-mään lisää resursseja.

Pelastusalalla ei ole vapailla työmarkkinoilla palomiehiä sijaistarpeisiin. Helsingin pelastuslaitoksen arvio on, että pelastuskoulun lakkauttaminen tulee johtamaan siihen, että pysyvästi palkattujen palomiesten määrää on kasvatettava, jotta kesän loma-aikojen valmius kyetään yllä-pitämään. Pelastuskoulun lakkauttaminen on vakava uhka, ei vain Hel-singin, vaan laajemmin koko pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten henkilöstön saatavuudelle.

Pelastustoimen koulutusuudistuksen vaikutus

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportin (Sisä-ministeriö 8/2018) mukaan:

Pelastustoimen tavoitteena on tuottaa synergiaetuja pelastustoimelle ja sosiaali- ja terveystoimelle pelastustoiminnassa ja ensihoitopalveluissa. Tämän mukaisesti mahdollisimman monella pelastajalla tulisi olla laaja pätevyys ainakin perustason ensihoitotoimintaan. Tavoitteena on täy-dentää koulutusjärjestelmää siten, että pelastajatutkinnon ohella tai sii-hen liittyen pelastajat saisivat terveydenhuollon ammattihenkilön sta-tuksen (ensihoito).

Sisäministeriön työryhmän raportissa on esitetty kaksi vaihtoehtoa ter-veydenhuollon ammattihenkilöstatuksen liittämiseksi pelastajan koulu-tukseen. Molemmissa malleissa pelastajan koulutus pidentyisi nykyi-destä 1,5 vuodesta 3 vuoteen. Työryhmän mukaan sosiaali- ja tervey-denhuollon perustutkinto olisi pelastajatutkinnon ohella määritettävä pelastuslaissa lakisääteiseksi pätevyysvaatimukseksi pelastustoimen

päätoimisen miehistön tehtävään. Samoin lakia Pelastusopistosta tulisi uudistaa, jotta siinä huomioitaisiin uudet tutkintovaatimukset.

Pelastusalan koulutuksen uudistushankkeen etenemisaikataulu ei ole tiedossa. Valtion Pelastusopisto ei ole pelastuslaitostyönantaja, joten se ei nykymallissa yksinään voi toteuttaa pelastuskoulun kaltaista oppisopimusperusteista koulutusta pelastajan ammattitutkintoon liitettäväksi. Koulutuksen uudistaminen edellyttää muutoksia lainsäädäntöön. Lainsäädännölliset uudistukset tapahtunevat aikaisintaan pelastuslain kokonaisuudistuksen kanssa, jonka valmistelu alkaa vasta vuonna 2019.

Pelastuskoulun toimilupien peruuttaminen ei ole tarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa Pelastusopisto ei kykene tarjoamaan korvaavaa mekanismia nopeaan terveydenhuollon ammattikelpoisuuden opiskeluun työn ohessa. Toimivaa järjestelmää ei ole syytä purkaa tässä vaiheessa. Pelastuskoulun toimilupa-asia tulee ratkaista pelastusalan koulutuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Kokonaistaloudellisuus

Pelastuskoulussa annettava ammatillinen koulutus on rahoitettu Helsingin kaupungin toimesta. Pelastusopistossa annettava koulutus on valtion rahoittamaa. Helsingissä on panostettu omien pelastajien koulutukseen jo vuosikymmenien ajan, jotta Helsingin pelastuslaitos saisi pääkaupungin toiminnan erityispiirteiden ja laajaan ensihoito-osaamisen edellyttämää uutta henkilöstöä.

Koulutus pelastuskoulussa on toteutettu kustannustehokkaasti ja toiminnallisesti optimaalisesti, integroimalla opintokokonaisuudet ja pelastuskoulun resurssit pelastuslaitoksen työelämätarpeisiin ja kokonaisresursseihin. Tutkintojen opettajat ovat, paitsi ammattiopetukseen pedagogisesti pätevoitettyjä, myös jatkuvasti kiinni pelastuslaitoksen kenttätyössä pelastustoiminnan johtajina ja pelastusyksiköiden johtajina. Pelastuskoulun tilat ja kalusto ovat joustavasti varalla pelastustoimen muihin tarpeisiin ja toimivat reservinä suuronnettomuustilanteissa.

Ammattitutkintoja antavan pelastuskoulun toiminta on saumattomasti integroitu pelastuslaitoksen täydennyskoulutusta antavaan Helsingin pelastuslaitoksen osaamiskeskukseen. Tilat ja kalusto ovat osittain samoja ja opetushenkilöstöä voidaan käyttää ristiin. Täydennyskoulutuksen uudet menetelmät ja toimintatavat voidaan ottaa suoraan osaksi pelastajien ammattikoulutusta. Näin pelastuskoulusta valmistuvat pelastajat ovat koulusta valmistuessaan suoraan valmiita pelastajan tehtäviin ilman erillistä perehdytystä, toisin kuin Pelastusopistosta rekrytoitavat palomiehet.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

29.10.2018

Kokonaistaloudellisesti pelastuskoulun lakkauttaminen merkitsee sitä, että valtion on osoitettava lisäresursseja Pelastusopistolle korvaamaan pelastuskoulun lakkauttamisesta aiheutuvat lisäkoulutettavien kustannukset. Tämä lisää valtion kustannuksia kokonaisuutena katsoen. Helsingin pelastuslaitoksen osaamiskeskus jatkaa toimintaansa pelastuskoulusta riippumatta. Ammattitutkintoihin nyt osoitetut panokset siirtyvät rekrytointiin, perehdyttämiseen, täydennyskoulutukseen ja osaamisen kehittämiseen. Kokonaistaloudellisesti sisäministeriön päätös kasvattaa palomieskoulutuksen kustannuksia.

Käsittely

Esteelliset: Daniel Sazonov

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 5.10.2018, sisäministeriö
- 2 Lausuntopyynnön liite, sisäministeriön päätös 31.1.1991.pdf
- 3 Lausuntopyynnön liite, sisäministeriön päätös 30.3.1993.pdf
- 4 Lausuntopyynnön liite, päätösluonnos
- 5 Pelastuslaitoksen lausunto kaupunginhallitukselle sisäministeriön lausuntopyynnöstä Helsingin pelastuskoulua koskevan päätöksen kumoamisesta
- 6 Metropolia Ammattikorkeakoulun lausunto sisäministeriön suunnitelmasta lakkauttaa Helsingin Pelastuskoulun opetusoikeus
- 7 Lausunto, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Helsingin kaupungin pelastuskoulun opetusoikeuden lakkauttaminen.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

29.10.2018

Sisäministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Helsingin kaupungin pelastuskoulua koskevien sisäministeriön päätösten 31.1.1991 (Dnro 322/719/91) ja 30.3.1993 (Dnro 33/711/92) kumoamista koskevasta kumoamisesityksestä. Lausuntoa on pyydetty 26.10.2018 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaan on pidennetty 30.10.2018 asti.

Sisäministeriö on 31.1.1991 tekemällään päätöksellä hyväksynyt Helsingin kaupungin pelastuskoulun palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/1975) 5 §:n 1 momentin mukaiseksi palo- ja pelastustoimen koulutuslaitokseksi. Päätöksen mukaan palolaitoksen koulutuskeskuksen järjestämä palomiehen peruskurssi tuottaa palo- ja pelastustoimesta annetun asetuksen (1089/1975) 27 b §:n 2 momentin mukaisen päätoimiselta palomieheltä vaadittavan kelpoisuuden.

Sisäministeriö on 30.3.1003 tekemällään päätöksellä (71/412-92) päättänyt myöntää pelastuskoululle oikeuden järjestää alipäälystökoulutusta kaupungin pelastustaitoksen henkilöstötarpeen tyydyttämiseksi. Päätöksen mukaan koulutus rinnastetaan Valtion pelastuslaitoksista annetun alipäälystökoulutuksen, joka tuottaa palo- ja pelastustoimesta annetun asetuksen 27 b §:n 1 momentin mukaisen kelpoisuuden.

Sisäministeriö on harkitsemassa edellä mainittujen päätösten kumoamista. Sisäministeriö katsoo, että perusteluna päätösten kumoamiselle on se, että yhteiskunnan kokonaisedun kannalta toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua on keskittää pelastustoimen ammatillinen koulutus kokonaan Pelastusopiston vastuulle ja tehtäväksi.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu pelastuslaitoksen, HUS:n ja Metropolia Ammattikorkeakoulun lausunnot.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 5.10.2018, sisäministeriö
- 2 Lausuntopyynnön liite, sisäministeriön päätös 31.1.1991.pdf
- 3 Lausuntopyynnön liite, sisäministeriön päätös 30.3.1993.pdf
- 4 Lausuntopyynnön liite, päätösluonnos
- 5 Pelastuslaitoksen lausunto kaupunginhallitukselle sisäministeriön lausuntopyynnöstä Helsingin pelastuskoulua koskevan päätöksen kumoamisesta

29.10.2018

Asia/13

-
- 6 Metropolia Ammattikorkeakoulun lausunto sisäministeriön suunnitelmasta lakkauttaa Helsingin Pelastuskoulun opetusoikeus
- 7 Lausunto, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Helsingin kaupungin pelastuskoulun opetusoikeuden lakkauttaminen.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Tiedoksi

Pelastuslaitos